

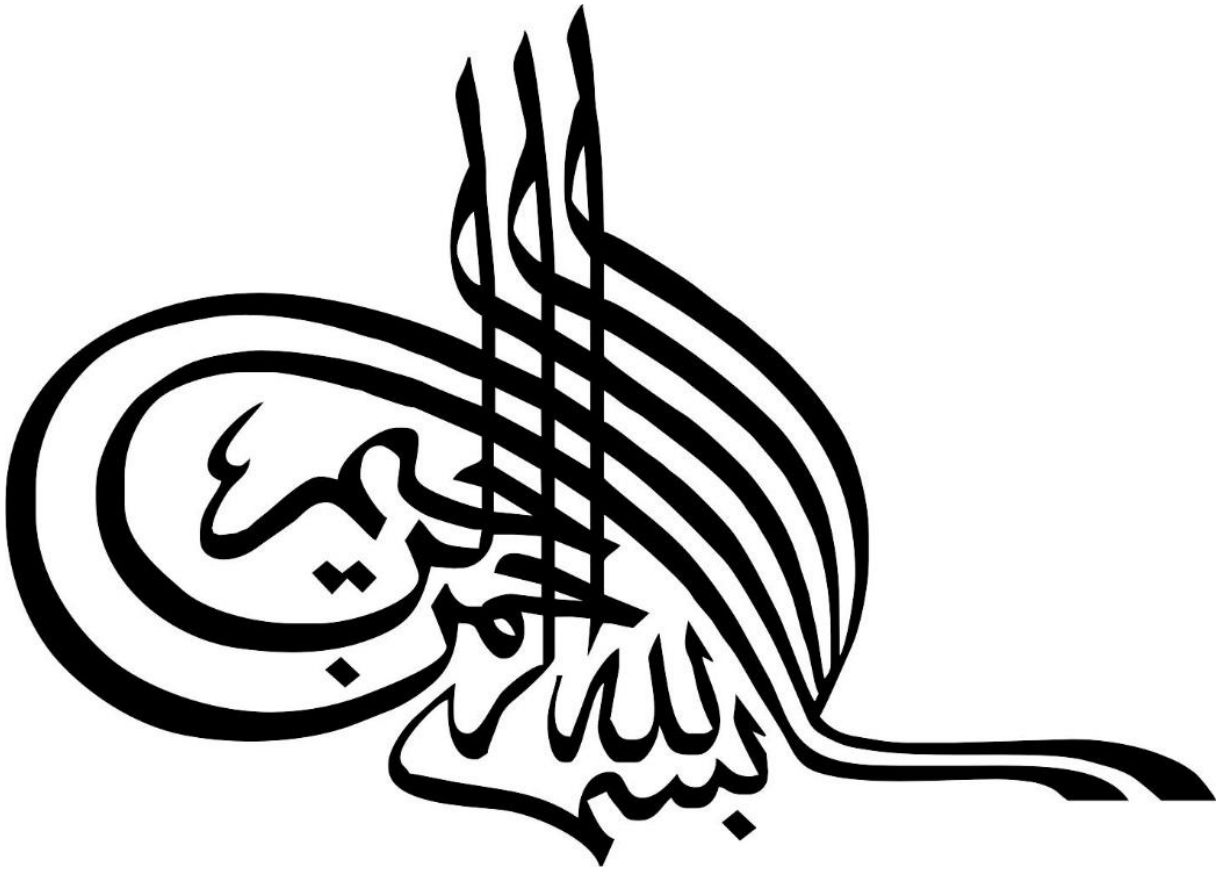
زینبی اوینسی

Ketabton.com

ویدول

اجمل اتیک (یوسفزی)

کال 1379، تله

د کتاب ځانگړنې:

|||||

د کتاب نوم: رڼې اوښکې

ویناوال: اجمل اټک "یوسفزی"

کمپوز او ډیزاین: ذبیح الله "وردگ"

د کمپوز ځای: میرزا خان کمپوزنگ سنټر گل حاجي پلازه، دویم منزل، 208 نمبر دفتر

د چاپ شمېر: (500) ټوکه

نېټه: 1379 لړم

خپرندوی: د خښي کلتوري ټولنه

د بیا خپریدا واک یې له نوموړې ټولنې سره خوندي دی.

تړون

خپلې قدرمنې، درنې او پښتنې مور ته!

چې د سر وپښته یې د سره اوښتون څپېرو او نادودو، زما د روزنې او سوکالی په هیله له وخته مخکې سپین کړه.

د اجمل د هيندارې انځورونه

د څو شېبو لپاره د فکر و خيال خلوتکدې له لار شئ، هلته مراقبه او له ذهني تزکې وروسته د هيلو او عواطفو په سترگو د شاعرۍ نړۍ ته ورننوځئ، نفساني رجحانات د غيور فقر په زنځيرونو وتړئ، د زړه هينداره په هغو اوبسکو ومينځئ چې لا راخښدلې نه وي؛ نو هله به درڅرگنده شي، چې د ختيځ نوميالي فيلسوف علامه اقبال رښتيا ويلي:

شعر را مقصود اگرامم گر ست

شاعری هم ورث پیغمبرست

شاعر د پیغمبرانو عليهم الصواه و السلام په ميراث کښېنول دومره وړه خبره نده، شپې رڼول، له ستورو سره راز و نیاز، نړۍ ته بل ډول کتل او له فن نه د سپېڅلي انساني هدف داسې هينداره جوړول چې راتلونکي نسلونه پکې خپل مخ وگوري د شاعر او فنکار نصب العين دی خو اوس زما تر مخ د ځلمي فنکار اجمل يوسفزي د زړه ټوټې پر تې دي، او دا مې پر ځان باور دی، چې انصاف به ورسره ونکړای شم، ځکه زه متاسفانه د صاحب طرز اديب او ليکوال استاذ صميم غوندي د کامې هم نه يم، چې په "کامواله تعلقی" ځان وژغورم خو توکل پر خدای (ج).

کله کله څه چې ډېر وخت لوستونکي د يوه شعر په باب داسې فکر کوي، چې شاعر زما د زړه خبره کړې، حال دا چې شاعر خپل چاپېريال او مافی الضمير په ټکيو انځور وي، د دردونو، محيطي پېښو او نهيليو هماهنگي يو داسې شکل خپل کړی، چې:

بېلتانه په غم شريك کړم د غمجنو

د هر چا په غاړه ژاړم لکه نی

شاعر خپله مستي يا نېستي، شور ولولې او د احساساتو غورځنگ د استغراق پر پولو ورواړوي، او داسې انځورگر او عکاس ترې جوړی شي چې د حمزه بابا په وينا:

اوس چې هره بې لوته وایمه پند شي

که نه! شاعر غريب د ځان له غمه مړ دی، نه د جهان خو چې ځان ترې اجتماعي او ټولنيز شوی؛ نو له خوښۍ نا خوښۍ پرته د هر چا د زړه خبرې کوي، او دا ځکه خوله فنپارو د شاعر شخصيت ډېر په زړه پورې ښکاري، په حاضر

کې غایب له خپلو نه پردي او په پردو کې خپل، او همدغه یقین مې په اجمل یوسفزي هم راځي، ځکه په دومره کم عمرۍ کې له طالبانو سره تر شیبې اوښتل، د مرگ له کومې نه تر حبس او بیا په حیرانوونکې ډول له دېر رېږنه وروسته آزادېدل هغه ځانگړنې دي، چې د ده د لېونۍ پوهې (شاعری) مست غورځنگونه یې گڼلی شو.

یک تنها به په خونخوارو لا رو تلل څوک

د اجمل یوسفزي د شاعری په باب څېړنه او نقد به ځکه بې وخت وي چې شعر د مېوې غوندې د شاعر د ونې له رسېدو سره جوخت گامونه اخلي، او پخپري، او که له چا سره شک وي؛ نو په حمزه بابا به یې سپینه کړو، چې:

پخې بیاتي به د وختونو په تنقید شي زما

چې لاله کيفه ځینې کم ته راوتلی نه يم.

تخیل، رنگیني، پیغام، ښکلا او هنري ادا که د شعر لوازمات وي، نو ښاغلی اجمل پدې ټول پوره خپري، که څه هم زمونږ د زخمي هېواد لپاره خو یوازې د سولې او امن پیغام باید هدف وي، او که مې نه گرموی، نو باید دا هر څه د اسلام د مقدس دین تر بنسټونو لاندې وي، ځکه افغانانو د ترقي پسندی د افکارو مزه وڅکله، چې تر اوسه مې لانشه ماته نده، نو ځکه دې زمونږ د هېواد فنکار او شاعر پخپلو زمزمو کې خپل مقدسات نه هیروي، حرکات، تلمیح او د ادبي فنونو نور اصناف د شاعری د تداوم او رنگینۍ اساسات دي، اجمل یوسفزی هم دغه ارزښتونه نه هېر وي، او د ادب د نورو زرگونو عقیدتمندانو غوندې یې په درنښت یادوي:

یو غزلبوله زمزمه د مینې

د خړ خېبر په سردرو تېره شوه

د اجمل پدې ټولگه کې ما ته څه نا څه نظموونه د لېوني فلسفي مرحوم غني خان په تاثر ښکاره شول، او هغه قادر الکلامه شاعر چې څه ډول الفاظ د خپل فکر غلامان کړي وو، اجمل ورسره هم له همدغسې بې پروایي نه کاراخیستی، خو د پښتنو پلار خوشال بابا هم پر شعر همدغسې گوزار کړی، او پخپله رندانه ژبه وایي:

رنگ زما د شعر هېڅ سره سم ندی

لکه سپي را پسې گرځي په دنبال

اجمل یوسفزی چې د ژوند د کوم د ورشېبې اړوي، هغه د احساساتو د توپاني کېدلو او د دغې نفسیاتي څپې له اوښتلو وروسته د یو ډول انفعال او ندامت امتزاج را منځته کوي، او پدې باب ما ته د خپل عالم او فاضل استاذ علامه رشاد یوه خبره را په زړه شوه، هغه درانه یو ځل په ټولگي کې راته وویل، چې د لیسو لسم ټولگي د پښتو درسي

کتاب چې مې تصنیفاؤ؛ نو ما ترې ټول عشقي اشعار په قصدي ډول ویستلي وو، او هغه د دې لپاره چې د شاگردانو د اوخت د احساساتو او غریازو د تشدید وي، نو په متبادل ډول مې ورته دیني، تاریخي او اجتماعي مسایل په مضمون کې ځای پر ځای کړي وو، او تر څو چې په تدریسي بنسټونو کې انحراف نه وي، د شخصیت د تکامل او پشپرتیا مسؤلیت په ښه ډول سر ته رسي.

اجمل یوسفزي چې ژوند ته سترگې پرانیستې، پخپل کور کې یې د پلار شهادت، هجرت او په زرگونو داسې فجایع لیدلي، چې روسانو او د هغوی گډاگیانو رامنځته کړي؛ نو ځکه یې شخصیت د هېواد د مستقبل لپاره په زړه پورې فرهنگي نوښتونه رامنځته کولی شي، او پدې کچه ځوانی هم حق لري، چې ووايي:

عشقه سلامونه چې سلطان دې کړم

لمر دې کړم شمله دې کړم اسمان دې کړم

ډېرې ککړۍ مرگ خاورې کړېدې

تازه کړم مجنون ژوندی د استان دې کړم

نو مبارك موشه، دا اجمل یوسفزی او دا یې د زړه ټوټې او د زړه ښیښې، زما هیله دا ده، چې که مې یې کماحقه درناوی نه وي کړی، نو رانه دې خیرنې شوې او ماتې شوې هم نه وي.

ناگار

شوال المکرام /1420/23

ننگرهار پوهنتون استوگنځی

درونټه

گران اجمل جان يوسفزي ته

د پوې لنډې سريزې په ځاى، دا لاندې غزل ډالۍ ده.

عبدالوكيل اټك

زما د پلار د ځالې بازه

زما محمود زما ايازه

يې تسل مې د ټپي زرگي

زما دوست زما همرازه

تا د (ليونى) له جامه څكلي

رندپې مست يې بې نيازه

لكه بحر د روند، كراريې

ستاسينه ډكه له رازه

ته چې راغلې د ليلې له غيږې

غارې كږه وږمه له نازه

9/ 18 / 2000

پېښور تاكال دوشنبه

د ليلې دښتې په گمنامو سپاهيانو كې شمېرل شوى اجمل جان درې مياشتې وروسته ژوندى راستون شو-اټك

د پيليزې پرځای

له سلامو او نمانځنو وروسته.

د چا خبره په ژوندونې مې محشر ولید، که څه هم د کربلا له مېدانه مې سر روغ راوويست خو يوه لومړنی شعري ناچاپه ټولگه مې د زرگونو شازلميانو په وينو لړلې په لېلې کې پرېښوده.

که له يوې خوا مې د شازلميانو شهادت ژروي له بلې خوا مې ټولگه هم ارام نه پرېږدي.

دغه ماتې گوډې کړې چې تاسې يې په "رېڼې اوبښکې" کې لولئ دغه زما د ژوند د راز او نیاز کړنې وبولئ او دا حق هم چا ته نه ورکوم چې هغه دغه په کې وکړي د فن له مخې ښايي کره کتونکي په خپلو برېتو لاس وهي او ووايي چې نيوکې او ستاينې زمونږ حق دی چې پرې يې وکړو. زه دا وایم چې که خوندوروي او يا بې خونده خو زما د زړه کړنې دي او ماته خوند را کوي، او په همدې کې مې د ژوند، مينې او عشق هغه بې بري راز هم پروت دی چې پرته زما د زړه او څښتن تعالی له ذاته آن خپله معشوقه مې هم پر ما پوه نه شوه چې زما ورسره مينه وه!؟

نور تاسې درانه

او خپله خوښه مو

ستاسو اجمل

بختور

سترگو سترگو ته تصوير ناتمام راغی
چا وې یار دی ژرمې خولې ته سلام راغی

د توحید توري مې وویل مسلمان شوم
ستا د عشق د برکته الهام راغی

بت شکن شوم د کعبې بدرنگان وژنم
چې سېنې ته مې د ښکلیو امام راغی

ستا پر مخ د تور زلفو ورېځې بار شوې
نا بیره سره غرمه کې ماښام راغی

بیا د سترگو د خمانو پیالې اړوم
لوند گریوان مې په نظر کې ډک جام راغی

ما ویل اوس به مې تړي شکر دی خدایه!
د خورو زلفو کړۍ کړۍ لام راغی
نن به زنه را تړي مرگ مې علاج دی
بختور یم په آسمان آرام راغی

زمری 5

آسمانونه

هر څه نه چې گلونه جوړوم

ليونى يم زنجېرونه جوړوم

ما مه ولئ په کاپو ايینه مخو

انځور گريم تصويرونه جوړوم

د مينې بدخشان مې چالوتلی

چې له اوبنکو سره لالونه جوړوم

د يار د ښکلا لمر نيسم ملگرو

چې په شونډو آسمانو نه جوړوم

1377 زمری / 5

ولور

سړ سپين غر ما کسي کميس نه لري

واورې ونه ورېدې

مست، مست سيندونه چې دي

د اتيو په څېر سړ نه غرمبيري

داسې گونگي، گونگي شول
لکه د پېغلې چې رانجه تېر شوي
دا کال بې شانه وچکالي راغلې
کوکنارو گل ونه که، جل ووهل
او په کامه کې هم د گورو، گنو خونده نشته

خېر

زلمي ټول، پنجاب ته تللي

او

هلته به خښتې اچئ

چې ستا ولور پوره کړي.

د گران هېواد د سختې وچکالۍ کال 1379

تليفون؟!

ستا د سترگو د رمزو خبرې خوندي را کوي

والله د دې نه هم ډېر

ستا د لاسو اشارتو خبرې خوندي را کوي

لنډه په دا چې؛

دومره کېفونه ماته کله بخښي

چې دې ونه وپنم

او

په تليفون باندي له ماسره خبرې کوي

غلا

نن اعتبار ستا په سبا نه کوم
کافرې بس د سود سودا نه کوم
سترگې ترم چې ښکلي ونه وينم
نور په هغه او دا ژرانه کوم
درواغ دې منمه بادوه يې آشنا
باور دې هېڅ نور په رښتيا نه کوم
باده د يار د پلونو خاورې راوپه
د ږندو سرگو مې دوانه کوم

د اوښکو جرگې

راځئ د خپل تقدير ټټر ونيسو
هلئ د ژمي مازيگر ونيسو
سر به د اوښکو گربوانه کې ټيټگ کړو
گونډېکه خدای کول گوهر ونيسو
د صبر ونې مو په زړه کرلي
په نن سبا کې به يې ثمر ونيسو

راځي آشنا، راځي اي تلو اوښكو

د انتظار پر بنو غر ونيسو

اوښكي جرگه، جرگه د يار پر غاړه

پر يو ځي گوندي مروونيسو

لکه هنداره کې تصوير ښکاره شي

بدي وهی که نن سحر ونيسو

د کنړ سين سندرېز شور وړی دی

څو اباسين ته چې گودر ونيسو

جهانونه جوړوم

شاعر يمه کاره واړه فکرونه جوړوم

څېره کښ يم طبيعت نه تصويرونه جوړوم

بې ابه مو کر کيله د زړه پر ځمکو کړې

فنکاريم د خپل انده سره گلونه جوړوم

د ذهن ښامار وژنم اژدها را ايله ومه

په ماتوگودو کړښو جهانونه جوړوم

بې شميره ملکې مې د خيال تارونه اوبدي

د شعر پېغلې ته نوي لباسونه جوړوم

نه باديم نه پيچومی، نه سين نه اباسين يم
يو غريم له هر څه نه غورځنگونه جوړوم

ښکار

عشق د سر سوری راسره په هره لار روان دی
لکه میړی له ځانه غټ راسره بار روان دی
بېلتونه روح را نه جلا ځغلي تر شانه گوري
لکه سور هیبت وهلي روس کتار روان دی
په صراط پل باندې مې زړه پخپله خوښه بیایي
لا تر ویښته هم لېونی پر نری تار روان دی
شونډې لاسونه سترگې سرې دلته هر یو خوښوي
زمونږه کلي کې همدغه شانې ښکار روان دی

غزل

د مطرب گوتې روسي بم ربېلي
چې رباب نشته زړونه غم ربېلي
دغه بې وخته خاورې شوي ځواني
دلته په ظلم یو صنم ربېلي
مړه مینه ښه ده نه د بل په برخه
چې ورته گورې دم په دم ربېلي
د اجمل زړه او فکر دواړه خدايږو
د چا څمارو په ستم ربېلي

ښه دى

سوى په اور باندي لرمون ښه دى
دلته له هر څه نه جنون ښه دى
ژاړه چې پوشې د يار په قدر
مينه كې تل آشنا بېلتون ښه دى
هره شېبه شېبه چې لارې څارې
په تمه تمه كې ژوندون ښه دى
چې نه ننگ او نه غېرت ولري
څوك واى همداسې هم پښتون ښه دى

تله-لومړۍ-1379

پيښور

گودر

د گودر څنگ كې پروڼ
روسي لښكر تير شوى
نوره به نه ځې هلته
دا نن خبره نه شوې؟!
هغه كوچى پېلغوټې
لار كې خرماڼ
وهلې

ماين

د تورو غرو لمن کې

هاله کنډرو پورته

زرو قبرونو سره

ما د څيڅېو ښکارته!

چل چلکي جوړول

خو

اوس روسي نامردو

زما ښکار له پاره هلته کې ماين يښي دي

حمزه بابا

د زړپه سر مې سره لمبه تېره شوه

سور او سيلې کې خاطره تېره شوه

د تخيل هېنداره پرې وتله

ترې د جانان ښکلې څېره تېره شو

منگلې مه ماته وه بخته زما

خير دى که نن دې پېمانه تېره شوه

د زړه په پاڼو کې ساتمه آشنا
د مینې داغ که زما نه تېره شوه

د غزلبول خیبر په خړو درو
څه غم لړلې حادثه تېره شوه
1376 سلواغه / 25 / خیبر

سندرې

په اورنو کې سندرې، په وپرونو کې سندرې
آشنا په مونږ فرض کړي کړاونو کې سندرې
د تورو سکرو توري د غزلونو شینکي کاري
د سور وطن پر ځمکه تنورو کې سندرې

پخوا یوه میوند، کې نن په هره دښته وایي
پېغلې غرونو کې سندرې په رغونو کې سندرې
په ژبو سره داغونه او پر شونډو پهرونه
ځلپړي آننگیو هم مخونو کې سندرې
ودونو کې مو نوی دود په ساندو ورگډ شوی
پښتنې ښځمنې وایي مرگونو کې سندرې
آهنگ شته لا هر څه کې، بس یو (یون) له خدایه غواړي
په کڼکو کې سندرې په څرمنو کې سندرې

د ځڼو سيوري لاندې زلميان په گډه وايي
په چك چكو كې سندرې، اتونو كې سندرې

لېونى

يو زه يم لېونى بل مې جانان دى لېونى
په مينه محبت كې درست جهان دى لېونى

خاموشه سمندر دى په څپو څپو غورزي
سينو كې ولولې د عشق توپان دى لېونى

په ښار بيابان كلي كورو كې لېوني دي
په ستورو په سپوږمۍ كې شين آسمان دى لېونى

د گلو د بلبلو د ښكلو په وړمو كې
يوازې اجمل نه ټول گلستان دى لېونى

/ 1376 وړى / 24 قندهار ښار

لمن

د مینې په رنځ پروت یم د حسن دوا غواړم
یاره یوه لپه خوږمن زړه ته دعا غواړم
ملنگ یم بینوا د رگاگانو ستړی کړی
خولی غوړوم زه نن خپل آشنا نه سخا غواړم
نظر ته مې له وړانگو چې جانانه جوړه وله
د شنه آسمان لمن کې سپوږمۍ نه زه تا غواړم
اوبلن سمندر راغی د سترگو پر بڼو مې
د درست عمر ژړا باندې یوه خوله خدا غواړم

څه قبلوي

نه مې وژني نه ژوندون قبلوي
یاره نه وصل نه بېلتون قبلوي
عشق بېله سودا بېله دنیا ده
نه ټنۍ او نه جنون قبلوي
نه خوښي را کوي نه ژړا تل
نه غمو نه نه سکون قبلوي
مینه څه ده لېونتوب، لیونتوب
نه یو فکر نه تړون قبلوي
/ 77 زمری / کامه ښخو کلی

رسوايي

نوره دې آينه کې د جام پريوتو
شور شو ميخانه کې خيام پريوتو
شونډو نه دې جوړ مسکي گلونه شول
ياره په سجدو شو امام پريوتو
اوس لامستی واخستم بې خوده شوم
زړه کې مې د مينې الهام پريوتو
اوس به سر په دار شي اجمل وگورئ
راغله رسوايي شوه الزام پريوته

گيلې

راشه له سترگو مې تيارې لري کړه
خوږې د غم تورې پردې لري کړه
تر څو به ځپي مونږ سيلی د هجر
راځه راځه گلي پلمې لري کړه
راشه يو دم مې د وصال لمبه کړه
بيا د وربله دې اېرې لري کړه

راشه پوښتني ته بندي دې یمه

د مین پښو نه زولنې لري کره

خیر په خدا او په مسکا شه ورته

د خوار اجمل له زړه گیلې لري کره

پښتني پروین ملال ته!

گل شوم د اغزو لمن کې پریوتم

بخته! د لمبو لمن کې پریوتم

ډېر مې زړه په خیال تصور وخنډل

ښه د کړاو لمن کې پریوتم

زغم د پښتني حیا مجبور کره

نن د پښتنو لمن کې پریوتم

ټول عالم شو گیردي او مونږ خواران

آه! د شوگیرو لمن کې پریوتم

اوبښکې مې تسبیح وي تر سهار، سهار

غمه! د سجدو لمن کې پریوتم

دومره خو لا سترې خیاله نه یمه

نه چې د درخو لمن کې پریوتم

یاد د خوږي مینې را تر سترگو شي

خدایه د غمو لمن کې پریوتم

ما قتلوي

په سرو شونډو نن بيا ما قتلوي
سرې تورې دي ليلا ما قتلوي
بختور يم چې په خپل لاس سبا يار
په خوښي او په خندا ما قتلوي
خُل بل تورو سترگو کې چېرې دي
قصاب نه دی آشنا ما قتلوي
پر بڼو باندي مېلمه دی د يار خور
په سلا او دلایا ما قتلوي
/ 14 وری / 1376 کوپته سرانان

لېلې ته!

قصاب لکه پسونه افغانان حلالول
شمال کې ظالمانو انسانان حلالول
نسیم خوشبويي راوړه شمال نه د سرو وینو
خزان چاره په لاس تازه گلان حلالول
د عشق لېوني تېري د خونخوارگو توکې ښکيل شول
د مینې په سزا يې پتنگان حلالول
اجمله غرو رغو کې زرکانو وژل
تپس چې په دوکه باندي بازان حلالول

– 1377 مزارشريف

د مینې زمزمه

د ژوند شپه په خُلیدو تېره شوه

لکه سیلی د مخ په تلو تېره شوه

قاتلو سترگو ماشوم زړه کړ شهید

د بورې مینې په سلگو تیره شوه

یوه لمبه د سپینکي مخ مې پر زړه

لکه د لمر په پرېوتو تېره شوه

یو غزلبو له زمزمه د مینې

د خړ خیبر پر سردرو تېره شوه

دنیا د مینې په خونې تېرېږي

په خوار اجمل په ژړېدو تېره شوه

د هجر شپې

نه راځي نظر ته اشنا نه راځي
ځکه مې په خوله هم خندا نه راځي
تېر د دنيا عمر په ما خوار شولو
يو د مينې يار هم په خوا نه راځي
څه څه پر ما تېر شول څوک خبر نه شول
شمه يم په چغو ژړا نه راځي
پل به د اشنا په سترگو ښکل کړمه
داسې شپې کله په ما نه راځي

عشق آباد نېسا هوتل

1378 / زمري 25 /

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**